ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 8 (765) ● Пятніца, 6 сакавіка 1970 г. ● Цана 2 кап. ● Год выдання XXIII

СА СВЯТАМ, ДАРАГІЯ ЖАНЧЫНЫ!

ПАШАНА І ГОНАР ПА ПРАВУ

Міжнародны жаночы дзень — дзень салідарнасці працаўніц усіх кантынентаў у барацьбе за раўнапраўе і свабоду, за мір і нацыянальную незалежнасць народаў, за дэмакратыю і сацыялізм —адзначаецца сёлета ў шасцідзесяты раз, напярэдадні вялікай даты — 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна.

Становішча, якое займаюць у нашай краіне жанчыны на вытворчасці і ў грамадскім жыцці, ва ўсіх галінах навукі і культуры,—вынік здзяйснення вялікіх ленінскіх ідэй пераўтварэння грамадства. Барацьбу за разняволенне жанчын У. І. Ленін, Камуністычная партыя заўсёды разглядалі як частку агульнапралетарскай справы. Ужо ў першыя месяцы Савецкай улады былі прыняты дэкрэты устанаўлення роўнасці праў жанчын і мужчын. У. І. Ленін у артыкуле «Да міжнароднага дня работніц», апублікаваным 50 год назад 8 сакавіка 1920 г., указваў на вялікія заваёвы Савецкай Рэспублікі, якая «адразу змяла ўсе без выключэння заканадаўчыя сляды няроўнасці жанчыны, адразу забяспечыла ёй поўную роўнасць па закону». Барацьба за раўнапраўе жанчын была цесна звязана з далучэннем іх да ўдзелу ў грамадскім жыцці.

Савецкія жанчыны на роўных правах з мужчынамі ўдзельнічаюць у стварэнні матэрыяльных і духоўных багаццяў.

У гады першых пяцігодак у народнай гаспадарцы краіны працавала 35 млн. жанчын. Разам з усім народам яны мацавалі нашу краіну.

А калі над нашай Айчынай навіслі чорныя хмары вайны, савецкія жанчыны ў адным страі з мужчынамі змагаліся за свабоду і незалежнасць Радзімы, праяўляючы пры гэтым незвычайныя мужнасць і гераізм. Жанчыны былі снайперамі і лётчыкамі, кулямётчыкамі і палітработнікамі. Толькі ў партызанскіх атрадах Беларусі змагаліся з ворагам 50 тыс. жанчын. А колькі вытрымкі, вынослівасці і умення пераадольваць любыя цяжкасці праявілі савецкія жанчыны ў тыле!

Як толькі заціхлі апошнія залпы вайны, жанчыны з падвоенай энергіяй уключыліся ў напружаны рытм жыцця краіны. Яны аднаўлялі разбураныя гарады і сёлы, фабрыкі і заводы, саўгасы і калгасы. І вось што знамянальна. У народнай гаспадарцы краіны разам з павышэннем удзельнай вагі жаночай працы адбываецца перамяшчэнне яе ў больш вытворчыя і важныя галіны. На сто работнікаў, занятых у прамысловасці, у краіне прыпадае цяпер 47 жанчын, у будаўніцтве—28, на транспарце — 24, у ахове здароўя—85, у асвеце—72. Сярод спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй адукацыяй 58 працэнтаў складаюць жанчыны. Гэтыя лічбы сведчаць аб тым, што нароўні з мужчынамі жанчыны ўдзельнічаюць у важнай рабоце па стварэнню матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма.

Ва універсітэце працуе 1268 жанчын. Сярод іх чатыры дактары і 102 кандыдаты навук, больш 400 жанчын заняты непасрэдна выкладчыцкай працай. Толькі ў адміністрацыйна - гаспадарчай частцы з агульнай колькасці 632 чалавекі 416—жанчыны. Добрымі працоўнымі справамі сустракаюць яны сваё свята 8 Сакавіка. Нельга не адзначыць шчырую працавітасць каменданта інтэрната № 1 камуністкі Н. С. Галінай, якая сваёй клапатлівай працай здабыла павагу сярод студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў універсітэта. Радыёфізічны корпус, камендантам якога з'яўляецца А. М. Ляліна, займае першае месца па падтрыманню чысціні і парадку сярод вучэбных карпусоў БДУ.

Добрасумленна працуюць на сваіх участках каменданты А. В. Пяркоўская, В. Н. Піцерава, О. С. Клімовіч, В. М. Бурмакіна, прыбіральшчыцы А. Д. Наумава, В. С. Граеўская, А. І. Парфімовіч, А. П. Касіловіч, Г. С. Мірошнікава, З. Г. Адамская, В. Я. Сямёнчыкава, Е. Ф. Букіна, Г. С. Богіна, М. Б. Гурская, М. А. Толсцік, М. А. Ульчык, кастэляншы Д. А. Бараноўская, Е. Е. Мазанік, С. А. Сіненок, гардэробшчыцы Н. М. Зелянкова, Е. І. Кулікоўская, К. І. Бутыгіна, О. Н. Гунько і многія, многія іншыя.

А якія цудоўныя водгукі аб рабоце нашай бібліятэкі, якой кіруе Р. Г. Любіна. Вось адзін з запісаў у кнізе водгукаў, які пакінулі прадстаўнікі Міністэрства культуры СССР: «Сардэчна дзякуем калектыву бібліятэкі універсітэта за цудоўную пастаноўку абслугоўвання кнігай студэнтаў і выкладчыкаў.

Мы знайшлі ў бібліятэцы многа цудоўнага і пераканаліся ў тым, што супрацоўнікі бібліятэкі і яе дырэктар сапраўдныя энтузіясты».

Сустракаючы сваё свята, савецкія жанчыны яшчэ цясней згуртоўваюцца вакол ленінскай партыі. Разам з усім народам яны нясуць ударную вахту ў гонар 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна, уносяць дастойны ўклад у будаўніцтва камунізма.

І. АЖЫГІН,
прарэктар па адміністрацыйна-гаспадарчай частцы.

Малюнак студэнта журфака В. ДРАНЧУКА.

ЗНАМЯНУЮЧЫ ЮБІЛЕЙ ЛЕНІНА

Гэтымі днямі адбылася справаздачна - выбарная канферэнцыя таварыства «Веды» БДУ. З дакладам аб двухгадовай дзейнасці калектыву прапагандыстаў выступіў старшыня праўлення дацэнт М. Я. Рэзнікаў. Ён адзначыў, што за гэты час члены таварыства «Веды» прачыталі каля 5 тысяч лекцый, было арганізавана 20 калектыўных выездаў лектараў з гутаркамі і лекцыямі на прамысловыя прадпрыемствы, у калгасы і саўгасы рэспублікі. Праведзена 16 навукова-тэарэтычных канферэнцый, прысвечаных жыццю і дзейнасці У. І. Леніна.

Вялікую прапагандысцкую работу сярод насельніцтва вядуць кафедры грамадскіх навук, педагогікі, а таксама факультэцкія калектывы.

Цяпер члены таварыства выступаюць з гутаркамі і лекцыямі па Тэзісах ЦК КПСС «Да 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна» на прамысловых прадпрыемствах Кастрычніцкага раёна: на заводах «Транзістар», «Калібр», імя Мяснікова, аўтазаводзе, маторным і іншых.

На працягу сакавіка будуць праведзены чатыры навукова-тэарэтычныя канферэнцыі. У Барысаў з гэтай мэтай выязджае калектыў кафедры гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў, а кафедра гісторыі КПСС гуманітарных факультэтаў правядзе дзень лектара на радыёзаводзе імя Леніна.

Удзельнікі канферэнцыі выбралі новае праўленне таварыства і яго прэзідыум. Старшынёй праўлення зноў выбран кандыдат фізіка-матэматычных навук дацэнт Мацвей Якаўлевіч Рэзнікаў.

УНІВЕРСІТЭТУ — ГАНАРОВАЯ ГРАМАТА КАЗАХСКАЙ ССР

На працягу многіх год студэнты нашага універсітэта выязджаюць на будоўлі Казахстана. Сваімі умелымі працавітымі рукамі яны ўзводзяць школы, клубы, бальніцы, дзіцячыя сады і яслі, жылыя дамы і жывёлагадоўчыя памяшканні. І вось нядаўна за заслугі ў фарміраванні і арганізацыі работы студэнцкіх будаўнічых атрадаў Прэзідыум Вярхоўнага Савета Казахскай ССР узнагародзіў Беларускі ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўны універсітэт імя У. І. Леніна Ганаровай граматай. Гэтую грамату рэктару нашага універсітэта прафесару А. Н. Сеўчанку ўручыў ва ўрачыстай абстаноўцы прадстаўнік Прэзідыума Вярхоўнага Савета Казахскай ССР А. І. Быстроў. Ад імя усіх прысутных і студэнтаў рэктар падзякаваў за высокую ўзнагароду і запэўніў, што члены будаўнічых атрадаў будуць яшчэ з большым энтузіязмам працаваць у братняй рэспубліцы.

Многім замежным студэнтам дапамагае авалодаць рускай мовай выкладчык падрыхтоўчага факультэта Лідзія Андрэеўна Міцкевіч.

НА ЗДЫМКУ: Л. А. МІЦКЕВІЧ вядзе заняткі са сваімі выхаванцамі з В'етнама.

Фота М. НЕЧЫПАРЭНКІ.

ДАСТОЙНАЯ СТУПЕНІ ДОКТАР

Абарона дысертацыі — заусёды хвалюючая і урачыстая падзея, а тым больш, калі яна адбываецца напярэдадні вялікага вясновага свята, ды калі дысертант — жанчына, а прадстауленая работа заслугоувае прысуджэння яе аутару ступені доктара навук. На тэты раз імянінніцай была дацэнт кафедры фізічнай геаграфіі зарубежных краін геолага-геаграфічнага факультэта Вольга Піліпауна Якушка. Вядомы у рэспубліцы даследчык азёр, Вольга Піліпауна на працягу 30 год працы ва універсітэце умела спалучае навуковую і педагагічную дзейнасць. Яна перадала свае глыбонія веды не аднаму пакаленню студэнтау, пасеяла у іх душах неадольную цягу да пазнання роднай прыроды, выхавала цэлую пляяду вучняу і паслядоунікау.

І вось перад вучоным саветам гэты прывабны чалавек, нястомны падарожнік і любімы студэнтамі педагог абараняе свае палажэнін, меркаванні, свае погляды, вынікі, рэкамендацыі — плён шматгадовай працы. І вучоны савет аднадушна дае высокую ацэнку дысертацыі В. П. Якушка «Гісторыя развіцця і сучаснае становішча азер поуначы Беларусі».

Звернемся тольні да водгукау афіцыйных апанентау. Доктар геаграфічных навук, прафесар М. І. Нейштадт адзначае галоуныя асаблівасці працы: вялікую колькасць living рознабаковага матэрыялу, комплекснасць у падыходзе да вывучэння азёр, вялікую практычную каштоунасць.

Доктар геаграфічных навук, прафесар Л. Л. Расаліма гаворыць, што праца В. П. Якушка з'яуляецца «першым па глыбіні і шырыні ахопу даследаваннем азёр Беларусі і кладзе моцны фундамент для далейшых прац у гэтым напрамку. Ужо цяпер яна стварае аснову для мэтазгоднага выкарыстання азёрнага фонду рэспублікі».

Акадэмік АН БССР Г. І. Гарэцкі назвау дысертацыю арыгінальным, выдатна дакументаваным, мэтанакіраваным даследаваннем.

Пра аутара сказана коратка: дастойна прысваення вучонай ступені доктара геаграфічных навук.

Мы рады павіншаваць Вольгу Піліпауну ад імя універсітэцкага калектыву з вялікай навуковай перамогай.

ЧАЛАВЕК ДОБРАЙ ДУШЫ

Паэты называюць дабрату самым светлым талентам. Не ведаю, як наконт таленту, але што гэта самая лепшая рыса характару — упэунены.

Мне хочацца расказаць пра чалавека надзвычай добрага, чулага— Ніну Паулауну Пратасевіч.

Ніна Паулауна ужо нямала гадоу загадвае аддзелам аспірантуры нашага універсітэта. Не адзін кандыдат, ды і доктар навук можа сягоння прыгадаць колішнюю першую сустрэчу з гэтай высокай, стройнай жанчынай — незабыуны момант падачы заявы аб прыёме у аспірантуру. Прыгадваецца гэты момант і мне. Прыгадваюцца і іншыя сустрэчы па пытаннях вучобы і працы. І з усіх іх я вынес пачуццё самай глыбокай павагі да гэтага чалавека, самай шчырай удзячнасці яму. Ніколі я не чуу, каб Ніна Паулауна павысіла тон пры размове з наведвальнікам, паказала сваю нецярпімасць да яго, абарвала размову, пакарысталася службовым становішчам.

З Нінай Паулаунай заусёды прыемна пагаварыць. Яна да кожнага ставіцца з належным разуменнем, даверам, гутарыць шчыра і ветліва, я сказау бы нават—ласкава. Ці не гэта самыя патрэбныя рысы кожнага службовага работніка?!

Працоуныя заслугі, жыццёвыя дасягненні? Паверце, і яны у Ніны Паулауны ёсць, іх у яе можа не менш, чым у многіх з нас. Але пра гэта калі-небудзь пасля. Сёння ж мне хацелася сказаць толькі пра чалавечую дабрату. Асабліва прыемна гэта рабіць у дачыненні да жанчыны. І двойчы — напярэдадні 8 Сакавіка.

В. РАГОЙША,
в. а. дацэнта кафедры беларускай літаратуры.

Паспяхова працуюць на кафедры агульнай хіміі нядауня выпускніцы аспірантуры Раіса Іванауна Козлік і Ганна Іванауна Абражэвіч (здымак унізе).

Фота Д. ЧАХОВІЧА.

ЧАРАЎНІЦЫ-ХІМІКІ

Хімічны факультэт з поунай падставай можна назваць жаночым. Сярод студэнтау — большасць дзяучат. Сярод выкладчыкау таксама многа жанчын. А калі гаварыць пра абслугоуваючы персанал, то тут жанчыны у пераважнай большасці.

Акрамя непасрэднай падрыхтоукі высокакваліфікаваных спецыялістау, жанчыны-выкладчыкі вядуць вялікую выхаваучую работу. Уклад іх у грамадскую працу даволі значны. Выдатны педагог і лектар дацэнт кафедры неарганічнай хіміі Галіна Антонауна Папковіч шэфствуе над факультэцкай акадэмічнай камісіяй. Ганна Раманауна Улазава і Галіна Ігнацьеуна Васільева, дацэнты кафедры неарганічнай хіміі, з'яуляюцца членамі метадычнай камісіі кафедры. Яны сааутары многіх дапаможнікау і задачнікау, якія знайшлі усеагульнае прызнанне. Аднак загружанасць вучэбнай работай не адрывае іх ад грамадскіх спрау. Галіна Ігнацьеуна Васільева, напрыклад, неаднаразова выбіралася у партыйнае і прафсаюзнае бюро, а Ганна Раманауна Улазава актыуна удзельнічае у палітыка-выхаваучай рабоце сярод студэнтау.

Дацэнт кафедры радыяцыйнай хіміі Валерыя Рыгорауна Шлык — цудоуны выкладчык і чалавек вялікай душы. Яна выбіралася сакратаром партыйнага бюро факультэта і цяпер вядзе шырокую грамадскую работу, з'яуляецца сакратаром савета хімічнага факультэта.

Галіна Андрэеуна Лазерка, дацэнт кафедры фізічнай хіміі—аутарытэтны і кваліфікаваны педагог. Яе лекцыі па фізічнай хіміі успрымаюцца з вялікім інтарэсам. У калектыве паважаюць Галіну Андрэеуну як чалавека з цудоунымі душэунымі якасцямі. Яна добры і чулы таварыш.

У гэтым пераканаліся нашы студэнты, якія ездзілі у 1969 годзе на практыку у Іену (ГДР). Галіна Андрэеуна была кірауніком гэтай групы студэнтау.

Людміла Васільеуна Шубіна, кандыдат хімічных навук, старшы выкладчык кафедры арганічнай хіміі — намеснік сакратара партбюро па арганізацыйнай рабоце. На яе плечы ускладзена сапрауды мужчынская нагрузка, але яна вельмі добрасумленна і эфектыуна з ёй спрауляецца. Акрамя таго, яна чытае адзін з асноуных курсау хімічнага факультэта — арганічную хімію.

Жанчыны-хімікі зарэкамендавалі сябе як выдатныя вучоныя. Вольга Раманауна Скараход, дацэнт кафедры аналітычнай хіміі—аутар многіх цікавых і каштоуных публікацый. Пад яе кірауніцтвам зроблена і абаронена некалькі дысертацыйных работ. Кандыдат хімічных навук, асістэнт кафедры неарганічнай хіміі Неаніла Іосіфауна Кунцэвіч — выдатны спецыяліст па радыяцыйнай хіміі.

Нашы дзяучаты, якія складаюць каля 70 працэнтау студэнцкага калектыву, не уступаюць хлопцам у якасці ведау. Ларыса Сцяпанава, студэнтка 5-га курса, здала амаль усе экзамены за універсітэцкі курс на выдатна. Цяпер яна выконвае дыпломную работу на кафедры неарганічнай хіміі. Ужо у час вытворчай практыкі на заводзе яна паказала сябе добрым спецыялістам.

Добрых вынікау у зімовую экзаменацыйную сесію дабіліся студэнткі чацвёртага курса Н. Самахвалава, Е. Абросімава, Т. Усціменка і С. Некрашэвіч.

Прыемна было пачуць ад экзаменатарау аб трывалых ведах студэнтак 3-га курса Т. Наумчык, Г. Лойка, Е. Рагоцкай. А трэці ж курс адзін з самых напружаных, самых цяжкіх!

З задавальненнем можна назваць імёны другакурсніц В. Бадзеевай, О. Альшэускай, Г. Калевіч, якія здалі зімовую сесію на выдатна.

Дзяучаты факультэта цудоуныя актывісты. Усіх захапляе сваім задорам трэцякурсніца Н. Трызна. Многа дзяучат у камсамольскіх бюро курсау. Яны па праву лідзіруюць ва усёй грамадскай рабоце. Многія актыуна удзельнічаюць у СНТ. Іх работы атрымліваюць высокія адзнакі на аглядах.

Нельга не сказаць некалькі слоу пра дзяучат-аспірантак. Таццяна Гаеуская, аспірантка другога года навучання, выконвае вельмі важную работу, якая мае вялікае народнагаспадарчае значэнне. Тамара Пушкарова у гэтым годзе заканчвае аспірантуру. Яна з'яуляецца сааутарам некалькіх арыгінальных публікацый па фотахіміі. Гэта — таленавіты спецыяліст, які дасканала валодае многімі сучаснымі метадамі даследаванняу, удумлівы тэарэтык і выдатны эксперыментатар. І што вельмі каштоуна — Тамара вясёлы і жыццярадасны чалавек. Калектыу, у якім давядзецца працаваць Тамары пасля заканчэння аспірантуры, знойдзе у яе асобе выдатнага таварыша і спецыяліста.

На хімічным факультэце выконваецца некалькі гаспадарча-дагаворных работ, і тут удзел жанчын адчувальны. Яны працуюць інжынерамі і тэхнікамі. І водгукі аб іх рабоце найлепшыя. Марына Юр'еуна Навасёлава і Гвідона Пятроуна Шаучэнка добра зразумелі пастауленыя перад імі задачы і атрымліваюць навуковыя вынікі высокай якасці.

Кожны дзень хімікі прыходзяць у чыста прыбраны, светлы хімічны корпус. З 5 гадзін раніцы у ім ужо працуюць прэпаратары і прыбіральшчыцы Н. А. Данілава, Н. І. Слаук, М. І. Сцефановіч і іншыя. Чыста вымыта падлога, зіхаціць пасуда — незауважальная, але вельмі патрэбная праца, без якой нельга абысціся.

А колькі цёплых слоу можна сказаць у адрас нашых лабарантау, якія абслугоуваюць вучэбны працэс. Уявіце сабе, што з-за адной якой-небудзь дробязі могуць сарвацца шасцігадзінныя лабараторныя заняткі. Але такое яшчэ ні разу не здарылася. І у гэтым заслуга Ганны Сямёнауны Гайдаевай, Валі Багданавай, Тоні Міхальчук, Жаны Сарока, Ганны Міхайлауны Харужык, Вольгі Платонауны Рускевіч і многіх, многіх іншых.

Дакладна, строга па раскладу працякае вучэбны працэс на факультэце. Шмат сіл гэтаму аддаюць дыспетчары Ларыса Сяргееуна Германовіч, Любоу Аляксееуна Грынчык, сакратар дэканата Ніна Сцяпанауна Антонава.

Цудоуныя жанчыны працуюць і вучацца на хімфаку. Гэта людзі, якія не шкадуюць сіл для дасягнення вялікай усенароднай мэты — камунізма.

М. ГІЛЕВІЧ,
сакратар партыйнага бюро хімфака, дацэнт.

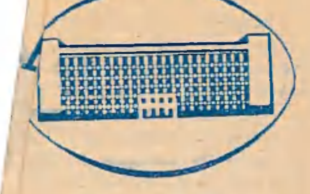

Да 50-годдзя універсітэта

ТАК НАРАДЖАЎСЯ БДУ

Да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі у Беларусі не было ніводнай вышэйшай навучальнай установы.

Адным з першых дэкрэтау урада БССР быу дэкрэт аб стварэнні у Мінску Беларускага дзяржаунага універсітэта.

25 лютага 1919 года Цэнтральны Выканаучы Камітэт Саветау рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатау БССР пастанавіу:

«АДКРЫЦЬ У ГОРАДЗЕ МІНСКУ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ І НА ПЕРШЫЯ ПАТРЭБЫ ПА ЯГО АРГАНІЗАЦЫІ АДПУСЦІЦЬ СА СРОДКАЎ РЭСПУБЛІКІ 1.000.000 РУБЛЕЎ».

Для падрыхтоучай работы па арганізацыі універсітэта у Мінску была створана камісія, якую узначаліу буйнейшы беларускі лінгвіст, літаратуразнауца і этнограф — акадэмік Я. Ф. Карскі (на здымку злева).

Урад РСФСР аказау брацкую дапамогу беларускаму народу. Пры народным камісарыяце асветы РСФСР была створана камісія садзейнічання арганізацыі Беларускага універсітэта. У склад маскоускай камісіі уваходзіў відны дзеяч бальшавіцкай партыі, старшыня ЦВК БССР А. Ф. Мяснікоу (на здымку справа).

Мінская і маскоуская камісіі вызначылі структуру універсітэта, прафесарска-выкладчыцкі састау, распрацавалі вучэбныя планы факультэтау, прынялі меры для забеспячэння універсітэта вучэбнымі дапаможнікамі і памяшканнямі.

Каб ва універсітэт маглі паступіць рабочыя і сяляне, у Мінску вясной 1919 года былі створаны падрыхтоучыя курсы.

Але адкрыццё універсітэта у 1919 годзе было сарвана нападзеннем іншаземных інтэрвентау на Савецкую Беларусь.

Работа па стварэнні універсітэта аднавілася пасля выгнання ворагау восенню 1920 года.

Е. АБЕЦЭДАРСКАЯ,

студэнтка.

ДА СВАЙГО ЮБІЛЕЮ

Набліжаецца вялікае свята у жыцці універсітэцкага калектыву і знамянальны юбілей у гісторыі рэспублікі — 50-годдзе першай беларускай вышэйшай навучальнай установы. Як жа рыхтуецца універсітэт адзначыць гэтую падзею! На сумесным пасяджэнні вучонага савета, парткома і мясцкома зацверджаны арганізацыйныя мерапрыемствы. Яны прадугледжваюць прыняцце калектывамі супрацоунікау сацыялістычных абавязацельствау, арганізацыю юбілейнай выстаукі, выданне кнігі «Беларускі дзяржауны універсітэт імя У. І. Леніна» і ілюстраванага даведніка «50 год БДУ». Будуць выдадзены асобныя зборнікі навуковых прац на факультэтах і калектывамі агульнауніверсітэцкіх кафедр, якія абагульняць вынікі навуковых даследаванняу за 50 год. Выйдуць у свет юбілейныя нумары «Весніка БДУ» і шматтыражнай газеты.

Красамоуна раскажа аб 50-гадовай гісторыі нашай вну спецыяльны навукова-папулярны фільм. На кніжнай выстаўцы «Развіццё навукі ва універсітэце за 50 год» будуць прадстаулены шматлікія працы вучоных БДУ у розных галінах навукі.

А выстаўка-агляд вучэбных дапаможнікау, прыборау і тэхнічных сродкау навучання, зробленых на факультэтах і кафедрах, пакажа творчыя дасягненні студэнтау, выкладчыкау і навуковых супрацоунікау.

Да верасня 1970 года запланавана стварыць музей гісторыі БДУ і да 1 кастрычніка — стэнд-фотавыстауку «Супрацоунікі універсітэта у баях за Радзіму».

Напярэдадні юбілею пройдуць навуковыя канферэнцыі, сходы студэнтау, камуністау, прысвечаныя 50-годдзю універсітэта.

Падрыхтоука да свята ужо цяпер у поуным разгары.

Дацэнта юрфака Кацярыну Васільеўну **Кічыгіну** наш фотакарэспандэнт Д. Чаховіч зазняу у час практычных заняткаў па судовай статыстыцы.

ПЕРАДСВЯТОЧНЫЯ ІНТЭРВ'Ю

Напярэдадні 8 Сакавіка мы прапанавалі некалькі пытанняу выкладчыцам факультэта журналістыкі.

1. Нават у святочным інтэрв'ю цяжка пазбегнуць пытання аб рабоце. Што Вы лічыце у сваёй прафесіі самым дарагім, самым прываблівым?

2. Прыналежнасць да цудоунай палавіны чалавецтва дапамагае ці перашкаджае Вам у працы? Вы ніколі не шкадавалі, што нарадзіліся жанчынай?

3. Які від адпачынку Вы асабліва любіце?

4. Калі б на 8 Сакавіка збывалася жаданне кожнай жанчыны, што б Вы пажадалі?

Арыядна Іванаўна
АПЕЛІНСКАЯ, ст. выкладчык:

1. Натхнёнасць, акрыленасць, пастаянную патрабавальнасць да сябе і да сваіх выхаванцау. І яшчэ — пачуццё маладосці, якім пастаянна надзяляюць студэнты.

2. Лічу за гонар быць жанчынай і з пачуццём глыбокай павагі схіляю галаву перад такімі жанчынамі, як Ларыса Рэйснер, Інеса Арманд, Аляксандра Калантай.

3. Адпачынак? Самы розны. Але абавязкова той, які далучае да нечага новага, невядомага раней, эмацыянальна напауняе.

4. Хачу, каб пачцівасць і увага, якія праяуляюцца да жанчын 8 Сакавіка, сталі паусядзённымі.

Ефрасіння Леанідаўна
БОНДАРАВА, дацэнт:

1. Быць выкладчыкам вну — цяжкая прафесія. Але у гэтай цяжкасці —яе прываблівасць. Чытанне лекцый, навуковыя гурткі, дыспуты — усё гэта прымушае «быць у пастаяннай гатоунасці...».

2. Гэта пакуль што незразумела мабыць, ніводнай жанчыне, нават аутарам артыкулау па праблемах узаемаадносін «моцнай» і «цудоунай» паловы чалавецтва. Але жаночыя клопаты не прыбауляюць часу для навукова-педагагічнай работы.

4. Я пажадала б, каб усе мужчыны былі рыцарамі XX стагоддзя.

Ніна Аляксандраўна
СНІЦАРАВА, дацэнт:

1. Самае дарагое для мяне — быць сярод студэнтау: маладзею побач з імі.

2. Дапамагае. Ніколі не шкадавала, што нарадзілася жанчынай.

3. Маё жаданне такое: як мага больш дабраты і весялосці навокал.

Клаўдзія Сяргееўна
СТРЭПЕТАВА, ст. выкладчык:

1. Студэнцкую удзячнасць.
2. Часам шкадую, часам не.
3. Аутатурызм.
4. Каб словы, сказаныя на 8 Сакавіка, сталі справамі.

Людміла Аляксандраўна
ШАЎЧЭНКА, дацэнт:

1. Прыемна бачыць, як на тваіх вачах расце моладзь, адчуваць, што у гэтым ёсць і часцінка тваёй працы.

2. Цяжка сказаць. Ва усякім разе не перашкаджае.

3. Больш за усё люблю падарожнічаць.

4. Хачу, каб усе студэнты дасканала ведалі рускую мову. Як лёгка і цікава было б працаваць!

Дык няхай жа і сапрауды усе вашы жаданні здзейсняцца!

Інтэрв'ю правяла А. АЛЕКСАНДРОВІЧ.

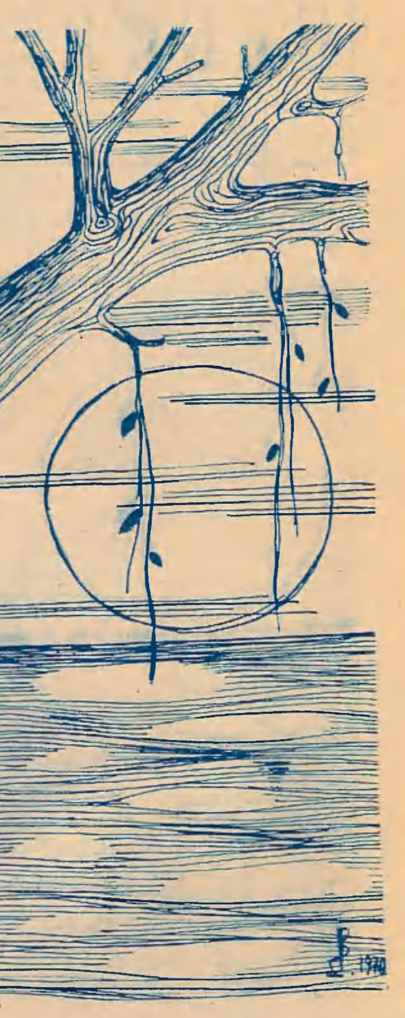

ГРАНІ КРЫШТАЛЮ

На першы погляд звычайны мінерал ва умелых руках набывае незвычайную прыгажосць. Але крышталямі цікавіліся не толькі майстры-ювеліры, яны здауна прыцягвалі увагу вучоных. І вось што было адкрыта. Пры дэфармацыі граняу на паверхні некаторых крышталяу узнікаюць электрычныя зарады. І наадварот: змешчаныя у электрычнае поле паміж зараджанымі электронамі, крышталі дэфармуюцца. Гэта з'ява на мове фізікау носіць назву п'езаэфекта.

Ганна Васільеўна Шыбаева зацікавілася крышталямі селена. Пасля шматлікіх эксперыментау яна абараніла кандыдацкую дысертацыю і цяпер працягвае пошукі і далей у гэтым напрамку. Разам з малодшым навуковым супрацоунікам Генадзем Папко і стажорам Юрыем Шчарбаком на базе селена яны атрымалі новы п'езаэлемент. Аб выніках сваёй работы зрабілі публікацыю, падрыхтавалі яшчэ дзве. Так, навуковая садружнасць гэтых людзей прыносіць добры плен.

А што чалавеку прыдае крыштальную чысціню, непадробленую прыгажосць і абаяльнасць? Хто і як шліфуе яго грані?

...Без бацькоу Ганна Васільеўна засталася у дзесяць год. Акрамя яе, яшчэ чацвёра, а усяго пяцёра дзяцей сталі круглымі сіротамі. Як маглі, так і прабауляліся: хадзілі на работу у калгас, тое-сёе зараблялі, а то суседзі-аднавяскоуцы дапамагалі. Аб сапраўднай вучобе не было калі думаць.

— Першай настольнай маёй кніжкай, — успамінае зараз выконваючая абавязкі дацэнта кафедры фізікі цвёрдага цела Г. В. Шыбаева, — быу падручнік фізікі для сёмага класа, які неяк выпадкова трапіу да нас у хату. Яго я заусёды чытала у вольную хвіліну, захаплялася дзіунымі, незразумелымі з'явамі.

У свае трынаццаць год, сваё дома прыбавіушы для паўналецця яшчэ пяць, Аня стала працаваць на фабрыцы у Маскве. Гэта было у 1937 годзе.

Да вайны яна закончыла пяць класау. Грозную навалу фашысцкіх паганцау сустрэла у радах абаронцау Масквы. Хвалюючым і радасным для яе стау сакавік 1943 года. Якраз напярэдадні свята 8 Сакавіка камуністы артылерыйскага палка прынялі Шыбаеву кандыдатам у члены партыі. А у год вялікай перамогі яна стала камуністам. На абломках і папялішчах абуджалася жыццё. Дзяучына зноу шмат працуе і вучыцца. Пры любой магчымасці не расстаецца з кнігай.

Самым памятным і светлым у яе жыцці застауся той дзень 1949 года, калі яе залічылі студэнткай першага курса фізіка - матэматычнага факультэта БДУ.

Яшчэ у школе настаунікі раілі ёй паступаць на матэматычны, Але не паслухала іх. Цягнула да фізікі. Інстынктыуна адчувала у ёй сваё прызванне.

Жыла на стыпендыю, крыху падзарабляла. Вось тут і спатрэбілася яе уменне шыць, набытае некалі на фабрыцы. Асалоду прыносіла вучоба. Ёй Аня-студэнтка аддавалася цалкам. Часам забывалася на адпачынак і ежу. Вымушаныя адтэрміноўка і перарывы у вучобе цяпер спауна атрымлівалі кампенсацыю. Лабараторыі, прылады, доследы— гэта яе стыхія. Лепш раз убачыць, пераканацца, чым некалькі разоу пачуць ці прачытаць. Галоунае — умець думаць, асэнсоуваць з'явы — узяла яна сабе за правіла.

І зусім заканамерна, што пасля атрымання дыплома ёй прапанавалі застацца ва універсітэце.

...Яна любіць сонечнае надвор'е. Тады, кажа, на сэрцы і у думках святлей. Любіць трапнае слова і сама цікавы субяседнік. Строгі, патрабавальны кіраунік і адначасова — памяркоуны і чулы таварыш, дарадчык.

— Шэф у нас выдатны, — у адзін голас заяуляюць яе супрацоунікі Юрый Шчарбак і Генадзь Папко.

Партрэт Ганны Васільеуны вісіць на Дошцы гонару фізічнага факультэта. Першы раз я убачыу яе на партрэце, а праз некалькі дзён сустрэу на калідоры універсітэта. І адразу ж пазнау. Такія дапытлівыя вочы, у якіх свеціцца жывы інтарэс да усяго, адкрытую і шчырую усмешку запомніш надоуга.

Л. ПЕТЭРСОН.

ВЯСЕННЯЯ ПЕСНЯ

Марына ідзе па калідоры, і услед ёй азіраюцца хлопцы. Не таму, што яна такая распрыгажуня і модніца. Проста на вуснах яе блукае усмешка, а разам з ёй і ціхая песня. Дзяучына любіць спяваць, любіць добрыя лірычныя песні. І сама яна нібы з песні выйшла, таксама прыемнай і светлай:

Ты мне вясною
прыснілася
Неразгаданаю мараю.
Сэрца трывожна
забілася...

Аднойчы яна сапрауды мне прыснілася. Сінявокая, з плаунымі, быццам зачараванымі рухамі, яна плыла сярод беланогіх бяроз, кружылася, як у вальсе. А я застауся дзесьці далёка, згубіуся у беластволлі...

Пасля я зауважыу, што вочы у яе зусім не сінія, і наогул яна даволі рухавая і непаседлівая. Але тады, у сне, гэта была толькі яна... Я пазнаю яе: у яе светлыя вочы і гэтак жа светла на душы. У яе многа сяброу—увесь без выключэння першы курс факультэта журналістыкі. Калі б ёй прапанавалі назваць самага лепшага свайго сябра — сумелася б. Усе такія знаёмыя, усе быццам роднымі сталі за тэты невялікі час. Добра, калі усіх ведаеш, і усе — сябры. З імі жыць і працаваць яшчэ вельмі доуга. Наперадзе — многа лекцый, семінарау, экзаменау, рамантычны і цяжкі працоуны семестр...

Наступае вясна. Чыстая і нясмелая, яна прыходзіць у горад. Сонечныя блікі ад крыштальна вымытых вокнау пераліваюцца, дрыжаць на мокрым асфальце. Ідзе па залітым сонцам горадзе Марына Шахматава. Бяздонны блакіт неба адбіваецца у яе вачах. І разам з ёй — гарэзлівая песня вясны.

М. ЛЯОНАЎ.

І ДУМКІ, НІБЫ ПАРАСТКІ ВЯСНЫ

Галіна КАРЖАНЕЎСКАЯ

***

Адзінокай мяне не лічы.
Я адолела смутку спазму.
У пачатку звычайнай начы
Я і музыка—разам.
Я паверыла, нібы у сон,
У магічнасць звычайных гукау,
У бяссмерце забытых дзён,
Што залелі, як гуслі.
Цудадзейнасцю Грыг памог:
Зноў гучаць мае крокі
Там, дзе лёсу майго пралог,
Дзе натхнення вытокі.
Гэта я — валасоу лянок,
Слоу даверлівасць,
слёз няуцешнасць...
Праглядаю
за крокам крок
Радаслоуную верша.
Прад маленствам
заўжды у даугу,
Прад паэзіяй дауніх будняу.
Покуль помніць
і пець магу —
Адзінокай не буду.

Яўгенія ЯНІШЧЫЦ

ПРАЧЫНАЮСЯ ВЯСНОВА

Верш перасiлiў немату.
І яркiх фарбау мне не шкода,
Бо і сама я, як прырода,
То ападаю,
то цвіту.

Яшчэ зямлi мяне вучыць
Любвi, што будзiць нас
штодзённа.
І верш цячэ па целе
сонным
І новай
музыкай
гучыць!

Святлом і цiшаю сагрэта,
Перабiраю валасы.
Ва мне вясны,
зiмы
і лета
І лiстападу галасы.

Ва мне адвечных думак боп.
Усё мяшаецца нанова.
...Я прачынаюся вясенова,
Нiбы загон перад сяубой...

***

Мяне вы быццам бы забылі.
Мяне паспешна падзялiлi
На боль, святло,
на гнеў,
на ласку,
На недачытаную казку,
На чорны сум,
на белы сад,
На лiстапад,
на снегапад,
На змену будняў і нядзель.
І ужо цяпер зусiм далёка
Я аддалiлася, як лодка,
Ад берагоў і ад людзей.
Плыву ракою паўнаводнай.
Чыё вясло? Чыя сасна?..
Не раздзяляйце, як прыроду,
На ўсе чатыры поры года!
Я толькi гулкая вясна.

Людміла ЗАБАЛОЦКАЯ

САКАВІЦКІЯ ЛЮСТЭРКІ

На снезе—сакавіцкія люстэркі,
І думкі, нібы парасткі вясны.
Ніколі ў маім сэрцы
не памеркнуць
Задумлівыя казачныя сны.
Бярозка чорна-белая трапеча
Перад заходам сонца за раку.
Шугае вецер птахам у парэчнік,
Як апантаны, скача у дубняку.
І сэрца супярэчліва хоча
Ізноу памаладзець і расквітнець.
Блішчаць чыесьці радасныя вочы,
І шчасце будзе зоркай палымнець.
Празрыстая, іскрыстая ільдзінка,
Не засмуціся, што кароткі век.
Ад дотыку рукі ты будзеш
дзінькаць,
І хмурны усміхнецца чалавек...

***

Сакавік выграве пратлінкі,
І алені блукаюць ля хат,
І стрымцелае лісце зятае
З вільготных дуброў і прысад.

Не шкадую знямеласці дауняй,
Аднаулення чакаю душы.
І цвітуць ля узлеску гадамі
Нераскрытыя тайны шыпшын.

І гадзінніка стрэлкі асочаць
Тыя хвілі, што стануць вясной.
Што вы кажаце, шэрыя вочы
І барвінак мой першы ля ног?

Прылячу непрыручанай чайкай:
І з давер'ем зірну на людзей.
І плывуць над маімі вачамі
Васільковыя мары надзей.

***

Жыццё імклівае ляціць
Над сіняю дубровай.
Гаворым першае у жыцці
З вялікім сэнсам слова.

Расцём, як парасткі бяроз
Каля старога дрэва.
Гартуе студзеньскі мароз,
Ласкава сонца грэе.

У спевах птушак салавей
Сваей не згубіць мовы.
Сучаснік, я прашу: мне вер
Ва ўсім, не напалову!..

ПАДАРАВАЎ САБЕ

— Ты што купіў сваей нявесце?
— Ёй попельніцу я бяру.
— Яна ж не курыць,
што ты урэшце?
— Але ж затое я куру!

ДВАЦЦАТЫ ВЕК

Двацаты век дауно стаў
гістарычным,
Яго ўсе любяць, хоць бываюць
скептыкі.
Мужчыны ў захапленні:
век касмічны,
Жанчыны ж рады: гэта век
касметыкі.

Мікола ВЯРШЫНІН

ІДУЧЫ НА ПЕРШАЕ СПАТКАННЕ

Адкрый, сяброўка, таямніцу,
Я вельмі ужо хачу дазнацца:
На колькі лепей мне спазніцца—
На пяць мінут ці на пятнаццаць?

Вечарам у студэнцкім гарадку.
Фота М. Каломенскага.

АХВЯРЫ КАХАННЯ

Яна зразумела мяне з паўслова. І усміхнулася. На яе твары быу цёплы свет, сама яна была нейкай незвычайнай чараўніцай, недасягальнай за сваім гарачым мармідам...

Прывёў да свядомасці мяне пяшчотны, прыемны голас:

— Што вам?

— Эскалоп, паубарщча і кісель.

Калі я убачыу, як у тарэлку з надпісам «Общепит» лажыуся цудоуна прасмажаны эскалоп, то у маёй душы зарадзілася нейкае новае нязведанае пачуццё. Аднекуль данёсся скрыпучы голас:

— Пяцьдзесят дзве капейкі!

Але мне было не да гэтага. Мае губы прашапталі:

— Сёння увечары ля паштамта...

Назаўтра яна не прыйшла на работу. Яе зваліла ангіна. Я жавау у сталовай непрасмажаны лангет і каламутны гарохавы суп, а у маёй душы нейкі далёкі чалавек павучау: «Калі назначаеш спатканне у трыццацігра-дусны мароз, то будзь добры на яго з'явіцца». Дарэмна я гаварыу гэтаму чужому чалавеку, што у мяне было пасяджэнне прафбюро. Суп усё ж быу перасолены.

● ● ●

За дзвярыма нешта цяжка рухнула.

— З днём нараджэння цябе, Коля!

Ён пазнау гэты мілы голас, падняўся з дывана і выйшау насустрач. Ля парога, пераводзячы дыханне, стаяла спацелая жонка. У яе руках былі дзве адарваныя ад сумкі ручкі.

— Гіры... Двухпудовыя гіры!.. З дзяцінства марыу!.. Дзякую, Таня.

А. ПЯТРОЎ.

З ПОЛЬСКАГА ГУМАРУ

У кніжным магазіне кліент звяртаецца да прадаўшчыцы:
— Ці магу я набыць кніжку «Мужчына — уладар жонкі»?
— Фантастыка у суседнім аддзеле,—адказвае прадаўшчыца.

***

У радзільным доме павітуха да «шчаслівага таты»:
— Віншую! У вас нарадзіуся сёмы сын.
— Вы хочаце сказаць — шосты!
— Вядома, і шосты таксама.

***

Пацыентка звяртаецца да урача:
— Доктар, я стала такой нервовай, што мяне раздражае кожная муха на сцяне.
— Зараз я вам выпішу адпаведны сродак.
— На нервы?
— Не, на знішчэнне мух.

***

— Доктар, скажыце, калі ласка, хто я такі, але па-польску, каб зразумець...
— Вы — прўжар, п'яніца і гультай.
— Дзякую, але цяпер скажыце мне гэта, калі ласка, па-латыні, бо я павінен паутарыць сваей жонцы.

Адрас рэдакцыі: г. Мінск, Універсітэцкі гарадок, галоуны корпус, п. 106. Т 22-07-19. Друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі. Зак. 325. АТ 22033 Рэдактар А. А. НІКОЛЕНКА.